Valtiopäivä

Lastensuojelu

Uusi lastensuojelulaki tarvitsee korjauksia *Ahvenanmaan osalta*

Perustuslakivaliokunnan mukaan uusi lastensuojelulaki voidaan säätää tavallisena lakina vain, jos Ahvenanmaan kuntien virkahenkilöitä koskeva kohta poistetaan. Valiokunta vaatii myös täsmennystä lastensuojelulaitosten turvahenkilöiden koulutusvaatimukseen.

POLIISI
Etälamautinkuolema Espoossa herättää kysymyksen vammaisen henkilön kohtaamisesta

JÄÄNMURTO
Kysyjä haluaa perusteet jäänmurtajien kotisataman siirrolle pois Kotkasta

LUONTO
Tiina Elo (vihreät) kysyy Kainuun metsäpeurakannan taantumisen syitä

Kuva on luotu tekoälyllä.

PÄIVÄN PÄÄJUTTU

Uusi lastensuojelulaki tarvitsee korjauksia Ahvenanmaan osalta

Perustuslakivaliokunnan mukaan uusi lastensuojelulaki voidaan säätää tavallisena lakina vain, jos Ahvenanmaan kuntien virkahenkilöitä koskeva kohta poistetaan. Valiokunta vaatii myös täsmennystä lastensuojelulaitosten turvahenkilöiden koulutusvaatimukseen.

Uusi lastensuojelulaki koskee 0–17-vuotiaita lastensuojelun asiakkaita, heidän asioistaan vastaavia sosiaalityöntekijöitä, lastensuojelulaitoksia ja niiden henkilöstöä, hyvinvointialueita ja Ahvenanmaan kuntia. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2027. Perustuslakivaliokunnan mukaan Ahvenanmaan kuntien virkahenkilöitä koskeva momentti on poistettava, koska kuntien hallinto ja viranhaltijat kuuluvat Ahvenanmaan omaan lainsäädäntövaltaan. Valiokunta pitää erittäin valitettavana, ettei Ahvenanmaan itsehallintolakia ole muutettu. Se kiinnitti valtioneuvoston vakavaa huomiota Ahvenanmaata koskevan lainsäädännön valmisteluun. Lastensuojelulaitoksiin palkattavien turvahenkilöiden toimivaltuudet eivät valiokunnan mukaan ole merkittävää julkisen vallan käyttöä, mutta heidän koulutusvaatimustaan on täsmennettävä. Mats Löfström (r) jätti eriävän mielipiteen. Hänen mukaansa Ahvenanmaan kunnille ei voida määrätä uusia valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvia tehtäviä, jos muun Suomen kunnille ei määrätä vastaavia. Valiokunta antoi lausuntonsa 13.11.2026 sosiaali- ja terveysvaliokunnalle, joka jatkaa esityksen käsittelyä.

PeVL 77/2026 vp (HE 182/2026 vp)
Valmistelu: sosiaali- ja terveysministeriö 6.6.2025 alkaen · 161 lausuntoa 16.11. mennessä · Hankeikkuna STM057:00/2025

PÄIVÄN UUTISET

1 Asiakasmaksujen muutoksista tuli poikkeuksellisen paljon lausuntoja

Sosiaali- ja terveysvaliokunta kuuli asiantuntijoita hallituksen esityksestä, joka muuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja koskevaa lakia. Samalla muutettaisiin kuolemansyyn selvittämistä koskevaa lakia. Kuultavina 6. ja 10. marraskuuta olivat muun muassa sosiaali- ja terveysministeriö, valtiovarainministeriö, eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia, useat hyvinvointialueet, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Kansaneläkelaitos ja kymmenet potilas- ja vammaisjärjestöt. Pelkästään 10. marraskuuta lausuntoja tuli kymmeniä muun muassa eläkeläis-, vammais-, syöpä- ja gynekologisilta potilasjärjestöiltä.

Asiakasmaksujen muutokset koskevat laajasti sosiaali- ja terveyspalvelujen käyttäjiä.

HE 185/2026 vp · lääketieteelliset toimenpiteet · kuolemansyyt · kuolleet
Valmistelu: sosiaali- ja terveysministeriö 23.4.2026 alkaen · 95 lausuntoa 16.11. mennessä · Hankeikkuna STM040:00/2026

2 Aloite: kohtuuton terveyskeskusmaksu olisi pakko alentaa

Lakialoitteessa ehdotetaan, että myös kiinteät terveydenhuollon maksut olisi pakko jättää perimättä tai alentaa, jos maksu vaarantaa toimeentulon tai on muuten ilmeisen kohtuuton. Tällaisia maksuja ovat esimerkiksi terveyskeskuslääkärin vastaanottomaksu, suun terveydenhuollon maksut ja poliklinikkamaksu. Nyt alentaminen on hyvinvointialueiden harkinnassa. Kahdellatoista hyvinvointialueella ja Helsingissä kiinteisiin maksuihin ei voi hakea alennusta. Vuonna 2025 ulosottoon tuli noin 507 000 sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä varhaiskasvatuksen asiakasmaksua.

Maksujen huojentaminen ei enää riippuisi siitä, millä alueella asiakas asuu.

LA 50/2026 vp

3 Oppimisen tuen uudistus voi viedä kaupungeilta miljoonia

Mia Laiho (kokoomus) kysyy, aikooko hallitus estää kuntien valtionrahoituksen pudotuksen vuonna 2027. Oppimisen tuen lainsäädäntö uudistui 1.8.2025. Kuntien tulkinnan mukaan osa aiemmin pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olleista oppilaista ei enää kuulu erityisrahoituksen piiriin, vaikka opetuksen kustannukset säilyvät. Kuntien alustavien arvioiden mukaan vaikutus on Espoossa noin 8 miljoonaa euroa vuodessa, Helsingissä 3—4 miljoonaa euroa, Vantaalla 4,3 miljoonaa euroa, Tampereella 4,7 miljoonaa euroa ja Turussa 4,3 miljoonaa euroa. Laiho kysyy, voitaisiinko rahoitus laskea poikkeuksellisesti 20.9.2025 ilmoitetun oppilasmäärän mukaan.

Kuntien valtionosuus voi pienentyä, vaikka erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetus maksaa saman verran.

KK 494/2026 vp

5 Toimeentulotuen muutokset hallintovaliokunnan pöydällä

Hallintovaliokunta jatkaa tiistaina 17.11.2026 kello 12.15 valmistavaa keskustelua hallituksen esityksestä, joka muuttaa toimeentulotukea koskevaa lakia. Samalla kumottaisiin yksi pykälä kuntien peruspalvelujen valtionosuutta koskevasta laista. Valiokunnan käsittelyssä on Suomen Kuntaliiton kirjallinen lausunto. Esitys koskee siis sekä ihmisille maksettavaa toimeentulotukea että kuntien saamaa valtionosuutta.

Muutos vaikuttaa sekä toimeentulotukeen että kuntien rahoitukseen.

HE 228/2026 vp · laskutus · toimeentulotuki · tiedonvälitys
Valmistelu: valtiovarainministeriö 30.4.2026 alkaen · 30 lausuntoa 16.11. mennessä · Hankeikkuna VM047:00/2026

4 Synnytysosastot halutaan turvata laissa nimetyille paikkakunnille

Lakialoitteessa ehdotetaan, että hyvinvointialueet velvoitettaisiin järjestämään synnytystoimintaa laissa erikseen nimetyillä paikkakunnilla. Samalla luovuttaisiin asetuksen vaatimuksesta, jonka mukaan synnytyssairaalassa on hoidettava vähintään 1 000 synnytystä vuodessa. Suomessa on 21 synnytyssairaalaa. Vuonna 2024 matkasynnytyksiä oli 79 ja suunnittelemattomia sairaalan ulkopuolisia synnytyksiä 102. Aloite vetoaa perustuslakiin, jonka mukaan julkisen vallan on turvattava jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut.

Synnytysosastojen säilyminen tietyillä paikkakunnilla ratkaistaisiin laissa.

LA 49/2026 vp

MEDIA JA SALI

Päivän eduskunta-asioista seurattujen medioiden jutuissa näkyi selvimmin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen muutos. Lastensuojelulaki, toimeentulotuen muutos ja aloitteet terveyskeskusmaksuista ja synnytysosastoista eivät näkyneet seurattujen medioiden jutuissa.

Asiakasmaksujen korotukset ja lasten maksujen huojennus LAAJA

Yle kertoi esityksestä eduskunnan käsittelyssä olevana lakimuutoksena, jossa aikuisten erikoissairaanhoidon maksuihin esitetään korotuksia ja alaikäisten maksuihin huojennuksia. Yle nosti esiin myös sen, että potilasmaksut ovat nousseet "jo 70 prosenttia kolmessa vuodessa". Iltalehti ja Ilta-Sanomat kertoivat asiasta Husin maksusuunnitelmien kautta, ja Iltalehden otsikossa Hus kaavailee "rajua maksuremonttia".

Yle 13.11.: ”500 euroa on iso raha keskituloisessakin perheessä” – asiantuntijat vaativat lasten hoitomaksujen poistamista kokonaan
Yle 13.11.: Yhä useampi sairaalalasku herättää saajissaan epäuskoa – potilasmaksut nousseet jo 70 prosenttia kolmessa vuodessa
Iltalehti 16.11.: Hus kaavailee rajua maksuremonttia – Leikkauksesta jopa 264 euron lisälasku

HE 185/2026 vp

Lastensuojelulaki tarvitsee korjauksia Ahvenanmaan osalta EI NÄKYNYT

Perustuslakivaliokunnan lausunto uudesta lastensuojelulaista ei näkynyt seurattujen medioiden jutuissa. Valiokunnan mukaan laki voidaan säätää tavallisena lakina vain, jos Ahvenanmaan kuntien virkahenkilöitä koskeva kohta poistetaan. Valiokunta vaatii myös täsmennystä lastensuojelulaitosten turvahenkilöiden koulutusvaatimukseen.

PeVL 77/2026 vp

Toimeentulotuen muutokset hallintovaliokunnan käsittelyssä EI NÄKYNYT

Toimeentulotuen lakimuutos ei näkynyt seurattujen medioiden jutuissa. Jutuissa puhuttiin samaan aikaan hallituksen sosiaaliturva- ja veromuutosten vaikutuksista pienituloisiin: Iltalehden otsikon mukaan hallitus lisää "köyhien määrää yli 100 000:lla".

Iltalehti 12.11.: Hallitus lisää köyhien määrää yli 100 000:lla – Näin selittää kokoomusministeri

HE 228/2026 vp

Kohtuuton terveyskeskusmaksu olisi pakko alentaa EI NÄKYNYT

Lakialoite kiinteiden terveydenhuollon maksujen pakollisesta alentamisesta ei näkynyt seurattujen medioiden jutuissa. Aloitteen mukaan maksu olisi jätettävä perimättä tai sitä olisi alennettava, jos se vaarantaa toimeentulon. Nyt alentaminen on hyvinvointialueiden harkinnassa.

LA 50/2026 vp

Synnytysosastot laissa nimetyille paikkakunnille EI NÄKYNYT

Lakialoite synnytystoiminnan turvaamisesta laissa nimetyillä paikkakunnilla ei näkynyt seurattujen medioiden jutuissa. Yle kertoi Etelä-Pohjanmaan asukkaiden puolustavan lähipalvelujaan "marssein ja adressein", mutta jutun kuvaus koski sosiaali- ja terveyskeskuksia ja ikääntyvien asumispalveluja.

Yle 14.11.: Asukkaat nousevat vastarintaan Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen rajuja lakkautuksia vastaan

LA 49/2026 vp

Oppimisen tuen uudistus ja kuntien valtionrahoitus EI NÄKYNYT

Mia Laihon (kok.) kirjallinen kysymys kuntien valtionrahoituksen pudotuksesta ei näkynyt seurattujen medioiden jutuissa. Koulujutuissa esillä olivat opetusministeri Anders Adlercreutzin määrälliset tavoitteet ja opetussuunnitelman perusteiden uudistus.

KK 494/2026 vp

Jäi uutisoinnin ulkopuolelle. Perustuslakivaliokunnan lausunto lastensuojelulaista ja toimeentulotuen lakimuutos eivät näkyneet seurattujen medioiden jutuissa.

Seuranta 10.11.–16.11.: kotimainen media, 3373 verkkojuttua.

TULOSSA

- **17.11.2026** Perustuslakivaliokunta kuulee oikeuskansleri Janne Salmista terveydenhuoltolain ja asiakastietolain muutoksista.
- **17.11.2026** Perustuslakivaliokunta käsittelee lausuntoluonnosta opetuksen järjestämisestä häiriötilanteissa.

LYHYESTI

- Laki varhaiskasvatuksen ja opetuksen järjestämisestä häiriötilanteissa perustuslakivaliokunnan arvioitavana. HE 233/2026 vp
- Sosiaalihuoltolain muutoksista saapui perustuslakivaliokunnan lausunto sosiaali- ja terveysvaliokuntaan. HE 180/2026 vp

- **17.11.2026** Hallintovaliokunta käsittelee kuntalain muutoksia koskevan mietintönsä luonnosta.
- **17.11.2026** Sosiaali- ja terveysvaliokunta kuulee hyvinvointialueita sosiaalihuoltolain muutoksista.
- **20.11.2026** Suuri valiokunta ottaa kantaa EU:n pelastuspalvelumekanismin ja terveysuhkiin varautumisen uudistukseen.
- **1.7.2027** Uusi lastensuojelulaki on tarkoitettu tulemaan voimaan.

- Terveystietojen käyttöä muuhun kuin alkuperäiseen tarkoitukseen arvioidaan perustuslakivaliokunnassa. HE 218/2026 vp
- Kysyjät kysyvät, ohjaako hallitus Fingridiä vahvistamaan Itä-Suomen kantaverkkoa. KK 492/2026 vp
- Jaana Strandman (perussuomalaiset) kysyy valtakunnallisia toimintamalleja koulujen työrauhaongelmiin. KK 493/2026 vp
- Aloite pyytää selvittämään pelastustoimen järjestämisvastuun siirtoa valtiolle. TPA 106/2026 vp
- Rajavartiolaitoksen rikostiedustelua koskevaa esitystä täydennetään. HE 279/2026 vp
- Aloite ehdottaa kansallista tekoälystrategiaa varhaiskasvatuksesta aikuiskoulutukseen. TPA 115/2026 vp

---

Aineisto: 44 eduskunnan asiakirjaa, joista 18 analysoitu ja 26 vain PDF:nä; 0 puheenvuoroa.

Lähteet ja tekotapa. Eduskunnan asiakirjat, täysistuntojen pöytäkirjat ja valiokuntien julkiset asiakirjat (eduskunnan avoin data, CC BY 4.0); kotimainen media; esitysten valmistelutiedot: valtioneuvoston hankeikkuna (CC BY 4.0), tilanne 16.11.2026. Valtiopäivä on koottu tekoälyavusteisesti: asiakirjojen ja puheenvuorojen tiivistelmät on tuotettu koneellisesti. Kansikuva on luotu tekoälyllä. Luvut ja asiakirjatunnukset tarkistetaan koneellisesti lähteistä. Tarkista sanamuodot linkitetystä alkuperäisestä lähteestä ennen lainaamista.